

...คุณค่าว่านไทย...

ตระกูลว่านไทย

- ว่านสิริมงคล เสริมบารมี
- ว่านเมตตามหานิยม
- ว่านป้องกันภัยอันตราย
- ว่านคงกระพันชาตรี
- ว่านเสี่ยงโชคกลาง
- ว่านยารักษาโรค

e-BOOK

The Knowledge Center

นำเสนอหนังสือดี มีคุณค่า

โชติอนันต์ และคณะ

ตระกูลว่านไทย

...คุณค่าว่านไทย...

- ว่านสีริมงคล เสริมบารมี
- ว่านเมตตามหานิยม
- ว่านป้องกันภัยอันตราย
- ว่านคงกระพันชาตรี
- ว่านเสียงโชคลาภ
- ว่านยารักษาโรค

.....

โชติอนันต์ และคณะ

คำนำสำนักพิมพ์

หนังสือตระกูลว่านไทย เป็นหนังสือสำหรับคู่มือประจำครอบครัว อีกเล่มหนึ่ง สมัยรุ่นคุณปู่คุณย่า เขานำสมุนไพรมานำมาใช้สำหรับรักษาโรค และนำสมุนไพรมานำเพื่อปรุงอาหารเพื่อสุขภาพ คนในสมัยก่อนจะพึ่งสมุนไพรรักษาโรคเห็นได้ว่า คนสมัยก่อนอายุยืนยาว

ปัจจุบันคนไทยเราหรือแม้แต่ชาวต่างชาติก็หันมาสนใจสมุนไพรมาก และนำมาพัฒนา และส่งออกขายต่างประเทศ ทำให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น สำหรับคนไทยเราโชคดีที่มีสมุนไพรมานำอยู่ใกล้ตัว ทำให้เราประหยัดค่าใช้จ่ายสำหรับรักษาโรค

ท่านผู้อ่านได้ประโยชน์ หนึ่งนำเอาไปใช้ในชีวิตประจำวัน หนังสือตระกูลว่านไทยยังเหมาะสำหรับนักเรียน นักศึกษา และนักการวิจัย เพื่อศึกษาค้นหาข้อมูลได้ สำนักพิมพ์หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับผลประโยชน์จากหนังสือเล่มนี้มากที่สุด เหมาะสำหรับห้องสมุด ใช้ค้นคว้า และอ้างอิง

ขอแสดงความนับถือ

The Knowledge Center

คำนำ

“ว่าน” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ หมายถึง ชื่อเรียกพืชบางชนิดที่มีหัวบ้าง ไม่มีหัวบ้าง ใช้ทำยาบ้าง หรือ เชื่อกันว่าอยู่ยงคงกระพันชาตรีและเป็นสิริมงคลบ้าง ซึ่งในความเป็นจริงนั้น ว่าน สามารถที่จะปลูกเป็นไม้ประดับ สมุนไพร ป้องกันอันตราย กันและ แก่พิษร้ายทั้งปวง แม้กระทั่งยาเบื่อเมา อีกทั้งยังเป็นของสำหรับเสี่ยงทายเพื่อ ให้อุบัติวาสนาชะตาชีวิตของผู้เป็นเจ้าของว่านชนิดนั้นว่ามีโชคดีหรือโชคร้าย ได้อีกด้วย

ในทางวิทยาศาสตร์แบบสากลนิยม ว่านเป็นพืชจำพวกวงศ์เดียวกันแต่ ต่างสกุลหรือต่างพันธุ์กันก็มี หรือเป็นพืชต่างทั้งวงศ์ ต่างทั้งสกุลกัน สำหรับเมือง ไทยเรามีทั้งหมดเกือบ ๔๐๐ พันธุ์ จึงสมควรที่จะมีการรวบรวม ค้นคว้าถึง คุณลักษณะและประโยชน์ที่แท้จริงในเชิงวิชาการอย่างเป็นระบบ เพื่อความถูกต้องและเป็นมาตรฐานในการศึกษาต่อไปในอนาคต

คณะผู้เขียนต้องขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหนังสือ ตระกูลว่านไทยเล่มนี้ ให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีทุกท่าน ตลอดจนสำนักพิมพ์ The Knowledge Center ที่ให้โอกาสในการเผยแพร่ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ ต่อสังคม และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้ที่ จะศึกษาเกี่ยวกับว่านไทย ตลอดจนผู้ที่มีความสนใจในเรื่องของว่านทั้งหลายได้ เป็นอย่างดี คณะผู้เขียนยินดีรับฟังข้อเสนอแนะและติชมเพื่อการพัฒนาที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับท่านผู้อ่าน กรุณาติดต่อที่ โทร. ๐๘-๔๑๗๑-๐๐๒๓, ๐๘-๙๕๕๒-๘๗๓๗

คณะผู้เขียนและเรียบเรียง

โชติอนันต์และคณะ

สารบัญ

หน้า

บทนำ

๑. กงจักรพระอินทร์	<i>Curcuma</i> sp.	1
๒. กระแจะจันทน์	<i>Kaempferia</i> sp.	4
๓. กระบี่ทอง	<i>Curcuma</i> sp.	6
๔. กวักพุทธรเจ้าหลวง	<i>Eucharis</i> sp.	8
๕. กวักนางพญาใหญ่	<i>Eucharis</i> sp.	11
๖. กวักแม่จันทน์	<i>Spathiphyllum cannifolium</i> (Dryand.)Schott	14
๗. กวักแม่ทองใบ	<i>Hymenocallis</i> sp.	17
๘. กวักโพธิ์ทอง	<i>Caladium bicolor</i> Vent	19
๙. กวักทอง	<i>Aglaomena</i> sp.	21
๑๐. กวักแม่ทองคำ	<i>Aglaonema tricolor</i> (Nicols) Jervis "Russet"	23
๑๑. กวักพระพรหม	<i>Aglaomena</i> sp.	25
๑๒. กำมณี	<i>Gloriosa superba</i> L.	27
๑๓. แก้ว	<i>Curcuma</i> sp.	30
๑๔. กำบัง	<i>Kaempferia</i> sp.	33
๑๕. กำแพงเจ็ดชั้น	<i>Canna</i> sp.	35
๑๖. กุมารทอง	<i>Haemanthus multiflorus</i> (Tratt) Martyn.	37
๑๗. เกราะเพชรไพฑูรย์	<i>Alpinia</i> sp.	39
๑๘. ไก่ขัน	<i>Curcuma</i> sp.	41
๑๙. ขมิ้นขาวเสนห์	<i>Curcuma parviflora</i> Wall.	43
๒๐. ขุนแผนสามกษัตริย์	<i>Calathea</i> sp.	45
๒๑. เขียวหมื่นปี	<i>Aglaonema modestum</i> Schott	47

๒๒. ขมิ้นขาวบัดตลอด	<i>Curcuma roscoeana</i> Wall.	49
๒๓. จัตรทอง	<i>Curcuma</i> sp.	52
๒๔. ข้างผสมโหลง	<i>Geodorum</i> sp.	54
๒๕. ไชยมงคล	<i>Neomarica northiana</i> Sprague	57
๒๖. เฒ่าหนึ่งแหม่ง	<i>Kaempferia angustifolia</i> Rosdow	59
๒๗. ดอกทอง	<i>Curcuma</i> sp.	61
๒๘. ดอกทองกระเจา	<i>Curcuma</i> sp.	64
๒๙. ดาบนารายณ์	<i>Belamcanda</i> sp.	67
๓๐. ดาบลวง	<i>Crinum</i> sp.	69
๓๑. ดินสอฤๅษี	<i>Curcuma</i> sp.	71
๓๒. เต้าน้ำไซค	<i>Amorphophallus</i> sp.	73
๓๓. ถอนโมกษศักดิ์	<i>Kaempferia</i> sp.	75
๓๔. ฤๅงเงินฤๅงทอง	<i>Xanthosoma</i> sp.	78
๓๕. ทรหด	<i>Curcuma xanthorrhiza</i> Roxb.	80
๓๖. เท้ายายม่อม	<i>Tacca leontopetaloides</i> (L.) Kuntze	82
	<i>Tacca pinnatifida</i> J.R. & G. Forst.	
๓๗. ทิพยเนตร	<i>Kaempferia speciosa</i> Baker	84
๓๘. เทพประทุมพร	<i>Curcuma</i> sp.	87
๓๙. นกคุ้ม	<i>Calathea</i> sp.	89
๔๐. นกยูง	<i>Maranta arundinacea</i>	91
	L. var. <i>variegata</i> Hort	
๔๑. นางคุ้ม	<i>Proiphys amboinensis</i> (L.) Herb.	93
	<i>Eurycle amboinensis</i> (L.) Herb.	
๔๒. นางกวักใบโพธิ์	<i>Homalomena</i> sp.	95
๔๓. ปลาไหลเผือก	<i>Curcuma</i> sp.	97
๔๔. พญาช้างเผือก	<i>Dieffenbachia seguine</i> (Jacq.)	99
	Schott var. <i>seguine</i>	

๔๕. พญาวาน	<i>Curcuma</i> sp.	102
๔๖. พญามือเหล็ก	<i>Zingiber</i> sp.	104
๔๗. พุทธกวัก	<i>Curcuma</i> sp.	106
๔๘. เพชรนารายณ์	<i>Cordyline</i> sp.	108
๔๙. เพชรกลับ	<i>Zingiber</i> sp.	111
๕๐. เพชรม้า	<i>Curcuma</i> sp.๑	114
๕๑. พระเจ้าห้าพระองค์เถา	<i>Begonia semperflorens</i>	116
	Link & Otto	
๕๒. พระฉิม	<i>Dioscorea bulbifera</i> L.	118
๕๓. พัดแม่ชี	<i>Dioscorea bulbifera</i> L.	121
๕๔. โพธิ์ลังกา	<i>Homalomena</i> sp.	123
๕๕. มหากวัก	<i>Curcuma</i> sp.	125
๕๖. มหาโชค	<i>Eucharis</i> sp.	128
๕๗. มหานิยม	<i>Kaempferia</i> sp.	131
๕๘. มหาบัว	<i>Crinum</i> sp.	134
๕๙. มหาลาภ	<i>Eucharis</i> sp.	137
๖๐. มหาจักรพรรดิ	<i>Curcuma</i> sp.	140
๖๑. มหาปราบ	<i>Curcuma</i> sp.	143
๖๒. มหาอุดม	<i>Curcuma</i> sp.	145
๖๓. ม้าฮ้อย	<i>Curcuma</i> sp.	147
๖๔. ม้าแดง	<i>Curcuma</i> sp.	149
๖๕. มีดยับ	<i>Belumcanda chinensis</i>	152
	(L.) DC.	
๖๖. รวงเงิน	<i>Hippeastrum</i> sp.	155
๖๗. รวงทอง	<i>Hippeastrum</i> sp.	158
๖๘. รวงนาก	<i>Hippeastrum</i> sp.	161
๖๙. รวงจืดต้น	<i>Curcuma</i> sp.	164

๗๐. ร้อนทอง	<i>Globba</i> sp.	166
๗๑. ลูกไก่ทอง	<i>Cibotium barometz</i> (L.) J.Sm.	168
๗๒. เศรษฐีขอบทรัพย์	<i>Ophiopogon</i> sp.	171
๗๓. เศรษฐีใบพาย	<i>Pancratium zeylanicum</i> L.	174
๗๔. เศรษฐีพายทอง	<i>Pancratium littorale</i> Jacq.	177
๗๕. เศรษฐีน้ำเต้าทอง	<i>Crinum</i> sp.	179
๗๖. เศรษฐีเรือนใน	<i>Chlorophytum</i> sp.	181
๗๗. เศรษฐีเรือนนอก	<i>Pancratium littorale</i> Jacq.	183
๗๘. เศรษฐีเรือนกลาง	<i>Pancratium littorale</i> Jacq.	185
๗๙. เศรษฐีเรือนใหญ่	<i>Pancratium littorale</i> Jacq.	187
๘๐. เศรษฐีอินเดีย	<i>Chlorophytum capense</i> Kuntze.	189
๘๑. เศรษฐีนิตยา	<i>Dracaena</i> sp.	191
๘๒. เศรษฐীগ้านทอง	<i>Cordyline</i> sp.	193
๘๓. เศรษฐีดาวดั่งส์	<i>Pancratium</i> sp.	195
๘๔. สาลิกาлянทอง	<i>Curcuma</i> sp.	197
๘๕. เสน่ห์จันทร์ขาว	<i>Alocasia lindenii</i> Rodigas	199
๘๖. เสน่ห์จันทร์เขียว	<i>Homalomena</i> sp.	202
๘๗. เสน่ห์จันทร์แดง	<i>Homalomena rubescen</i> Kunth.	205
๘๘. เสน่ห์จันทร์โกเมน	<i>Homalomena</i> sp.	207
๘๙. เสน่ห์จันทร์มหาโพธิ์	<i>Homalomena</i> sp.	210
๙๐. เสน่ห์จันทร์หอม	<i>Kaempferia</i> sp.	213
๙๑. แสงอาทิตย์	<i>Calathea</i> sp.	216
๙๒. แสนพ้นล้อม	<i>Zephyranthes rosea</i> Lindl.	218
๙๓. สาวหลง	<i>Globba winitii</i> C.H.Wright	220
๙๔. สากเหล็ก	<i>Molineria latifolia</i> Herb. ex Kurz	222
๙๕. หนูมาน	<i>Colocasia</i> sp.	225

๙๖. หงสาวดี	Dieffenbachia daguensis Engl. 227
๙๗. หมากรุก	Eleutherine americana 229 (Aubl.) Merr.
๙๘. ห้าร้อยนาง	Curcuma sp. 232
๙๙. ห้วนวม	Eleutherine americana 235 (Aubl.) Merr.
๑๐๐. เหล็กไหล	Curcuma sp. 237
๑๐๑. อึ่ง	Eulophia macrobulbon 239 (Parish & Rchb.f.) Hook.f

บทนำ

ฤกษ์วันเกิดที่เป็นมงคลสำหรับปลูกว่าน

ว่านซึ่งเป็นวัตถุธาตุตามธรรมชาติ อันมีไสยศาสตร์เข้าร่วมด้วยจึงทำให้เกิดปฏิกิริยาไปต่างต่างนานาได้ ก็ขึ้นอยู่กับตัวของผู้นับถือให้ถูกต้องแค่นั้น ด้วยเหตุนี้นักปราชญ์โบราณผู้เชี่ยวชาญทางว่านจึงมักเอาจิตศาสตร์เข้าร่วมเสมอ ส่งผลทำให้เกิดผลอำนาจได้อย่างปาฏิหาริย์ ในสมัยโบราณจึงนับถือฤกษ์ยามยามดีกันอย่างเคร่งครัดตลอด ไม่ว่าจะทำอะไรๆ ก็ตาม ดังที่จะกล่าวถึงฤกษ์ของเจ้าของที่จะปลูกว่านให้ถูกต้องตามตำรา ดังนี้

- วันที่เป็นมงคล คือ วันที่เป็นเดช เป็นศรี เป็นมนตรี ซึ่งเดช คือ อำนาจวาสนา ศรีคือ ความสุข ความเจริญ มंत्री คือ ยศศักดิ์ เกียรติ ตำแหน่งการงาน

- วันที่เป็นกาลกิณี คือ วันที่เป็นวันชั่ว วันเสีย งดการปลูกเด็ดขาด ซึ่งกาลกิณี คือ ชั่ว เลวร้าย

ดังนั้น ท่านที่เป็นเจ้าของว่าน ที่เกิดในวันใดก็ปลูกได้ตามข้อมูลดังต่อไปนี้

วันเกิด	วันที่เป็นเดช	วันที่เป็นศรี	วันที่เป็นมนตรี	วันที่เป็นกาลกิณี
อาทิตย์	อังคาร	พุธ	พุธกลางคืน	ศุกร์
จันทร์	พุธ	เสาร์	ศุกร์	อาทิตย์
อังคาร	เสาร์	พฤหัสบดี	อาทิตย์	จันทร์
พุธ	พฤหัสบดี	พุธกลางคืน	จันทร์	อังคาร
พุธกลางคืน	อาทิตย์	จันทร์	เสาร์	พฤหัสบดี
พฤหัสบดี	ศุกร์	อาทิตย์	พุธ	เสาร์
ศุกร์	จันทร์	อังคาร	พฤหัสบดี	พุธกลางคืน
เสาร์	พุธกลางคืน	ศุกร์	อังคาร	พุธ

ฤกษ์ในการปลูก หรือ ฤกษ์ในการขุดว่าน

ในการปลูกหรือการขุดว่าน เพื่อให้ว่านคงอิทธิฤทธิ์โดยไม่เสื่อมคลาย ได้มีการกำหนดวันในเดือนต่างๆ ไว้ดังนี้

ฤกษ์เดือนที่ปลูกหรือขุดว่าน	วันที่ใช้ในการปลูกหรือขุดว่าน
เดือนอ้าย หรือ เดือน ๑	ควระทำการในวันพุธ
เดือนยี่, เดือน ๒ หรือ เดือน ๗	ควระทำการในวันพฤหัสบดี
เดือน ๓ หรือ เดือน ๘	ควระทำการในวันศุกร์
เดือน ๔, เดือน ๙ หรือ เดือน ๑๑	ควระทำการในวันเสาร์
เดือน ๕ หรือ เดือน ๑๐	ควระทำการในวันอาทิตย์
เดือน ๖ หรือ เดือน ๑๒	ควระทำการในวันอังคาร

โดยส่วนมากแล้วจะปลูกกันวันอังคาร เดือน ๖ (พฤษภาคม) เพราะเป็นต้นฤดูฝนเหมาะแก่การปลูกพืชชนิดนี้ และจะขุดกันในวันอังคาร เดือน ๑๒ (พฤศจิกายน) เพราะเป็นช่วงที่น้ำป่าลงมาท่วมบรรดาพืชที่ปลูกกับพื้นดิน

วิธีการปลูกว่าน

เนื่องจากว่านเป็นพืชที่มีคุณลักษณะพิเศษมากกว่าพืชธรรมดาทั่วไป ดังนั้นในการปลูกว่านจะต้องหาวันฤกษ์ดีของเดือนที่จะปลูก เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ผู้ปลูกเองและเป็นการเพิ่มคุณฤทธิ์ให้กับว่านเอง

ดินที่ใช้ในการปลูกว่านจะต้องเป็นดินที่สะอาดปราศจากวัฏพวงมูลสัตว์ และเป็นดินบริเวณกลางแจ้ง คุณลักษณะของดินที่ใช้ในการปลูกว่านพิจารณา ดังนี้

- เป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย
- เป็นดินเผาไฟแล้วทุบให้ละเอียด ตากน้ำค้างทิ้งไว้หนึ่งคืน
- เป็นอิฐเผาไฟแล้วทุบให้ละเอียด
- ใช้หญ้าแห้งสับเป็นท่อนๆ สำหรับผสมกับดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย

- เมื่อเอาหัวว่านลงแล้ว เวลากลับดินอย่ากลับให้ดินแน่นเกินไป
เพื่อให้ น้ำที่รดจะซึมได้ง่าย

การปลูกว่านลงในกระถาง ขนาดรูปร่างและรูปทรงของกระถางควรให้มีความสัมพันธ์กับลักษณะ รูปทรง ขนาด และสีของว่าน เช่น ถ้าต้นของว่านเตี้ยและเล็ก ก็ควรใช้กระถางปากกว้างทรงต่ำ หรือ ถ้าว่านนั้นมีลำต้นสูง ก็ควรเลือกกระถางทรงสูงตามไปด้วย ก้นของกระถางต้องหาเศษกระเบื้องหรือเศษอิฐหัก ปิดรูไว้เพื่อเป็นทางระบายน้ำ ซึ่งจะช่วยในการระบายน้ำได้เป็นอย่างดี และดินที่เตรียมไว้ในกระถางควรให้อยู่ต่ำกว่าขอบกระถางประมาณ ๑-๒ นิ้ว

ในการปลูกว่านใหม่ๆ อย่าให้ถูกแดดโดยตรง เมื่อเห็นว่าเริ่มแตกหน่อหรือแทงยอดผลิใบ หรือตั้งตัวได้แล้ว จึงควรนำไปตากแดดในตอนเช้าหรือตอนบ่ายแก่ๆ เมื่อปลูกว่านบางชนิดที่สำคัญๆ ที่มีคุณหรือฤทธิ์ จึงมีความจำเป็นต้องเสกคาถากำกับก่อนเวลารดน้ำเสมอ

คาถาในการรดน้ำว่าน

คาถาที่ใช้เสกก่อนการรดน้ำว่าน พิจารณาดังนี้

๑. “อิติปิ โส ภควา อรหัง สัมมาสัมพุทโธ, วิชาจรณสัมปันโน สุขโตโลกวิทู, อนุตตโร ปุริสทัมมสารถิ สัตถา เทวมนุสสานัง พุทโธ ภควาติ” โดยการเสกคาถา ๑ จบบ้าง ๓ จบบ้าง ๗ จบบ้างแล้วจึงรดน้ำ

๒. “สัพเพ เต โรคา สัพเพ เต ภยา สัพเพ เต อันตรया สัพเพ เต อุปัททา สัพเพ เต ทุนนิมิตตา สัพเพ เต อวมังคลา วินสสันตุ” โดยการเสกคาถา ๙ จบแล้วจึงรดน้ำ

๓. “มหาลาโภ โหตุ ภวันตุเม” โดยการเสกคาถา ๓ จบแล้วจึงรดน้ำ

๔. “นะโมพุทฺธายะ” โดยการเสกคาถาตามกำลังวันแล้วจึงรดน้ำ เช่น วันอาทิตย์เสก ๑ จบก่อนแล้วจึงรดน้ำ

พิธีการกู้ หรือ ชูดเอาว่นขึ้นมาเก็บ

ในการกู้หรือชูดเอาว่นขึ้นมาเก็บ พิจารณาได้ดังนี้

ให้เลือกเอาวันอังคารสัปดาห์ไหนก็ได้ในเดือน ๑๒ หรือ ไม่เกินวันพุธ
ข้างขึ้นช่วงต้นๆ ของเดือนอ้าย เป็นวันชูด ซึ่งในการชูดว่น ให้ใช้มือตบดินตรง
ใกล้กอว่นหรือต้นว่นนั้น แล้วว่าคาถาเรียกว่าว่น “อมชุกๆ กูจะปลุกพญาว่น
ให้ลุกก็ลุก กูจะปลุกพญาว่นให้ตื่นก็ตื่น พญาว่นหนีไปอื่นให้เล่นมาหากูนี้
เน้อ มาฮอดแล้วพันเผ้าตื่น อม มะ สะ หะ หับคงทน” โดยการว่าคาถา
ไปตบดินไปสลับกันจนกว่าคาถาที่ใช้เรียกว่าว่นจะจบลง แล้วจึงชูดเอาหัวว่น
ขึ้นมา เพื่อให้คุณฤทธิ์ของว่นยังคงอยู่ไม่เสื่อมคลาย

ลักษณะวิสัยของพืช

- C = Climber; หมายถึง ไม้เถา คือ พืชที่ต้องอาศัยสิ่งอื่นเป็นหลักในการเลื้อยพันเสมอ เพราะไม่สามารถทรงตัวอยู่ได้โดยลำพัง
- CrH = Creeping Herb; หมายถึง ไม้ล้มลุกที่ลำต้นทอดคานไปตามดิน หิน หรือลำต้นไม้
- Ex = Exotic; หมายถึง พันธุ์ไม้ที่มาจากต่างประเทศ
- F = Fern; หมายถึง ผักกูดหรือเฟิน (เฟิร์น)
- G = Grass; หมายถึง หญ้า รวมทั้งกกต่างๆ
- H = Herb; หมายถึง ไม้ล้มลุก คือ พืชที่ไม่มีเนื้อไม้ ลำต้นไม่แข็งแรง ส่วนใหญ่มีอายุสั้น
- HC = Herbaceous Climber; หมายถึง ไม้เถาล้มลุก
- P = Palm; หมายถึง หมากหรือปาล์ม
- S = Shrub; หมายถึง ไม้พุ่ม คือ พืชที่มีเนื้อไม้ และแตกกิ่งก้านสาขาในระดับใกล้กับผิวดิน ทำให้ดูเป็นกอหรือพุ่ม
- S/ST = Shrub/Shrubby Tree; หมายถึง ไม้พุ่มกิ่งไม้ต้นขนาดเล็ก
- ST = Shrubby Tree; หมายถึง ไม้ต้นขนาดเล็ก
- ScanS = Scandent Shrub; ไม้พุ่มที่เลื้อยทอดลำต้นเกาะเกี่ยวขึ้นไป
- T = Tree; หมายถึง ไม้ต้น คือ พืชที่มีเนื้อไม้มาก มีลำต้นสูงชะลูดจากพื้นดินขึ้นมาระยะหนึ่งแล้วจึงแตกกิ่งก้านสาขา
- US = Undershrub; หมายถึง ไม้พุ่มขนาดเล็ก

๑. กงจักรพระอินทร์

ชื่อวงศ์	ZINGIBERACEAE
ชื่อสกุล	Curcuma
ชื่อวิทยาศาสตร์	Curcuma sp.
ชื่อพื้นเมืองอื่น	-

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก (H) ที่มีลำต้นใต้ดิน ลักษณะเป็นแง่งหรือเหง้า มีปล้องสั้นๆ เห็นข้อชัดเจน เนื้อในหัวสีเหลือง กลิ่นไม่ฉุน ส่วนลำต้นที่โผล่เหนือดินคือ กาบใบที่หุ้มซ้อนกัน โคนลำต้นมีสีแดงเข้ม

ใบ เป็นใบเดี่ยว ลักษณะใบรูปหอก ปลายใบเรียวแหลม โคนใบมน และสอบเรียว ขอบใบเรียบ แนวเส้นกลางใบมีสีแดงเข้มออกน้ำตาลไหม้ โดยเฉพาะบริเวณเลยโคนใบจนถึงก่อนช่วงปลายใบและหลังใบ แนวขนานกระดูกกลางใบก็จะมีสีแดงเข้ม โคนกาบใบสีแดงเข้ม

ดอก ออกดอกเป็นช่อแบบช่อกระจะ จะแทงออกมาตามยอดของก้านใบ ช่อดอกที่เราเห็นเป็นเพียงใบประดับดอกที่เรียงซ้อนกัน มีสีขาวปะปนด้วย สีม่วงแดงออกชมพู สำหรับดอกมีสีเหลือง เป็นรูปปากเปิด โผล่บานออกมาจากใบประดับ

นิเวศวิทยา

เป็นพืชที่ขึ้นตามป่าเชิงเขาทั่วไป ชอบอากาศที่ร้อนและความชื้นสูง นิยมปลูกตามบ้านเรือนและสวน

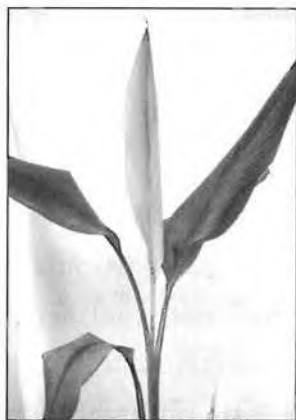
การขยายพันธุ์และวิธีการปลูก

ขยายพันธุ์ด้วยเหง้าหรือหัวใต้ดิน เจริญเติบโตได้ดีในดินที่เฝ้าไฟแล้วหุบละเอียดตากน้ำค้างทิ้งไว้หนึ่งคืน จัดระบบการระบายน้ำให้ดี ถ้าปลูกในกระถางควรใช้กระถางที่มีปากกว้าง วิธีการปลูกโดยเอาดินกลบให้หัวอ่านโผล่พ้นดินบ้างเล็กน้อย ก่อนรดน้ำเสกด้วยคาถา “นะโมพุทธายะ” ๓ จบ รดน้ำวันละสองเวลา วางไว้ในที่ร่มรำไร และสูงจากพื้นดินพอสมควร ควรปลูกในวันอาทิตย์หรือวันพฤหัสบดี เพราะเชื่อกันว่าจะได้หัวใหญ่ และให้คุณค่าทางยาอย่างสมบูรณ์

คุณประโยชน์ด้านต่างๆ

สรรพคุณทางยา

หัวอ่าน แพทย์แผนโบราณ (แพทย์แผนไทย) ใช้รักษาและบำบัดโรคตาโดยเฉพาะ เช่น แก้วตาแดง ตามัว ตาต้อ หรือโรคติดเชื้อดวงตา ตาลม และตาแฉะ โดยเอาหัวอ่านมาปอกแล้วปิ้งไฟพอเกรียมทั่ว เอาดองกับสุรากลั่น ๔๐ ดีกรี และหมกข้าวเปลือกไว้ ๓ คืน จากนั้นเอามาคั้นเอาแต่น้ำเก็บไว้หยอดตา แก่โรคตาได้อย่างวิเศษ ก่อนการใช้ควรปรึกษาแพทย์แผนโบราณผู้ชำนาญเท่านั้น

สรรพคุณทางอื่น

เป็นว่านที่มีคุณทางเมตตามหานิยม, มีอานุภาพเป็นว่านคงกระพันชาตรี และทำให้หลบหลีกอันตรายผู้ไม่ต้องการจะพบปะได้อย่างดี เพียงแต่รับประทานหัวว่านหรือพกติดตัว ก่อนนำไปให้เสี่ยงด้วยคาถา “อุทัง อัทธโร นะโมพุทธายะ จะพะกะสะ พุทธะสังมิ” ตามกำลังวันที่ใช้ เช่น วันอาทิตย์ เสก ๑ จบ

๒. กระเจี๊ยบ

ชื่อวงศ์ ZINGIBERACEAE

ชื่อสกุล Kaempferia

ชื่อวิทยาศาสตร์ Kaempferia sp.

ชื่อพื้นเมืองอื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก (H) ลักษณะเป็นพุ่มขยายแผ่ลีลาสวยงาม เหมือนต้นว่าน เพราะหอมแต่ใหญ่และยาวกว่า มีหัวค่อนข้างสั้นและกลม แผ่กระจายตั้งหัวกล้วยแจกลูกกล้วย หัวว่านสีเขียวน้ำตาล เนื้อในหัวสีขาวหรือสีเหลืองนวลๆ มีกลิ่นหอมมากถึงขั้นฉุนรุนแรง

ใบ เป็นใบเดี่ยว ลักษณะใบรูปทรงกลม ปลายใบแหลม โคนใบมน และสอบเรียวเข้าหาก้านใบ ใบกว้างมนสีเขียวเข้ม ใบขนาดใหญ่และยาวกว่าใบของว่านเพราะหอม ปลายใบแดงและริมขอบใบมีแถบสีขาวใส ขอบใบเรียบเป็นคลื่น ถ้าขยี้ใบดมจะมีกลิ่นหอมเย็นและหอมกว่าว่านเพราะหอมมาก บนพื้นใบมองเห็นเส้นแขนงใบเป็นทางสีขาวปนเขียวชัดเจน

ดอก เป็นดอกเดี่ยว ลักษณะรูปปากเปิด กลีบดอกมีสีขาวนวล ตรงกลางดอกมีสีม่วงแดงปะแต้ม

นิเวศวิทยา

เป็นพืชที่ขึ้นตามป่าเชิงเขาทั่วไป ชอบอากาศที่ร้อนและความชื้นสูง นิยมปลูกตามบ้านเรือนและสวน

การขยายพันธุ์และวิธีการปลูก

ขยายพันธุ์ด้วยการแยกหน่อ หรือหัวใต้ดิน ปลูกในดินที่สะอาด เป็นดินกลางแจ้ง ดินกลางนา หรือ ดินเผาไฟผสมอิฐเผาไฟทุบละเอียดหรือ ดินผงถ่าน วิธีการปลูกโดยนำหัวว่าน

วางตรงกลางกระถางกลบดินพอให้โผล่พื้นดินเล็กน้อย อย่ากดให้ดินแน่น รดน้ำที่เสกด้วยคาถา “คิระหายัง มรุธังวจา คิระหาวจันติ พุทธลิตตะวา จะสุพะระรัง ปิยาเยวะ ปิยันตุภา” ๓ จบ เพื่อเพิ่มความขลัง และคาถานี้ยัง ใช้เสกว่านที่จะรับประทานได้อีกด้วย

คุณประโยชน์ด้านต่างๆ

สรรพคุณทางอื่น

ว่านกระเจาะจันทน์ปลูกไว้เป็นเมตตามหานิยมในทางเข้าหาผู้หลักผู้ใหญ่ ก่อให้เกิดความเมตตาสงสารแก่ผู้ที่เราเข้าไปขอความช่วยเหลือ ทำการค้าขาย ดี นักขายเร่ทุกคนควรมีไว้ติดตัว เพราะจะทำให้เกิดเสน่ห์ทั้งต่อตนเองและสินค้า ที่นำไปจำหน่าย

อาจจะใช้เนื้อว่านจากหัวโหลกให้ละเอียดผสมในการทำพระเครื่อง ประเภทเมตตามหานิยม ในสมัยโบราณว่านกระเจาะจันทน์ใช้สกัดทำเป็นเครื่อง กระเจาะอบร่ำประเทืองผิว ซึ่งเดิมที่ว่านนี้เป็นของพม่าอยู่ในสกุล “หงสาวดี” และข้อมูลในตำราของของไทยก็ระบุว่า เป็นว่านที่ได้รับความนิยมอันดับที่ ๑ ในขบวนการหุงน้ำมันว่านหอมเป็นเครื่องสำอางชั้นดีมาแต่โบราณแล้ว

๓. กระบี่ทอง

ชื่อวงศ์	ZINGIBERACEAE
ชื่อสกุล	Curcuma
ชื่อวิทยาศาสตร์	Curcuma sp.
ชื่อพื้นเมืองอื่น	ว่านนางวันทองห้ามทัพ

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก (H) ที่มีลำต้นใต้ดินลักษณะเป็นแง่งหรือเหง้า หัวว่านมีขนาดเล็กแต่ยาว ปลายหัวจะงอนซ้อนขึ้น และมีสีเขียวสดสีหุ้มปลายหัวว่านอ่อน หัวแก่จะมีสีเหลืองตลอดและปลายหัวจะเปลี่ยนเป็นสีขาว เนื้อในหัวสีเหลืองอ่อน ลักษณะหัวว่านจะแยกกันโดยไม่เกาะกลุ่ม มองคล้ายกระบีในสมัยโบราณ

ใบ เป็นใบเดี่ยว ลักษณะใบรีรูปขอบขนาน ปลายใบเรียวแหลม หรือยาวคล้ายหาง โคนใบเฉียงและสอบเรียว ขอบใบเรียบ แผ่นใบสีเขียว แนวเส้นกลางใบเป็นสีน้ำตาลเล็กน้อยพอมองเห็น

ดอก ออกดอกเป็นช่อแบบช่อเชิงลด ช่อดอกคือส่วนของใบประดับที่เรียงซ้อนกันสีเหลืองปนชมพู ดอกที่แท้จริงจะโผล่ออกมาจากใบประดับ ลักษณะดอกเป็นรูปปากเปิด สีเหลือง

นิเวศวิทยา

เป็นพืชที่ขึ้นตามป่าเชิงเขาทั่วไป ชอบอากาศที่ร้อนและความชื้นสูง นิยมปลูกตามบ้านเรือนและสวน

การขยายพันธุ์และวิธีการปลูก

ขยายพันธุ์ด้วยเหง้าหรือหัวใต้ดิน ปลูกในดินร่วนปนทราย โดยกลบดิน ให้อุณหภูมิเล็กน้อย รดน้ำที่เสกด้วยคาถา “นะโมพุทธายะ” ๓ จบเสมอ หากเลี้ยงในกระถางเพราะสถานที่จำกัด ควรใช้กระถางทรงสูงใบโต จะทำให้การงอกต้นขึ้นมาง่าย

คุณประโยชน์ด้านต่างๆ

สรรพคุณทางยา

หัวว่าน เคี้ยวหัวว่านและอมไว้แก้แผลในปาก แก้เจ็บคอ หวัดลงคอ แก้ลิ้นแตก ปากเปื่อย แก้โรคคอติบ แผลบริเวณลำคอ แผลในจมูก ใช้หัวว่าน อมหรือฝนกับสุราทาแก้ฝีที่ปาก นำหัวว่านไปต้มรวมจุมูก แก้วริดสีดวงจุมูกให้ ทุเลาได้

สรรพคุณทางอื่น

ว่านกระปี่ทองสามารถใช้ในทางคงกระพันชาตรีได้ ซึ่งมักจะใช้แก้ อาถรรพ์ หรือถอนอาคมจากฝ่ายตรงข้าม นำว่านใช้ในการแช่อาวูก่อนที่จะออก คีตสงคราม เชื่อกันว่าจะสามารถทำลายล้างความอยู่ยงของข้าศึกให้สิ้นไป

๔. กวักพุดธเจ้าหลว

ชื่อวงศ์ AMARYLLIDACEAE

ชื่อสกุล Eucharis

ชื่อวิทยาศาสตร์ Eucharis sp.

ชื่อพื้นเมืองอื่น -

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก (H) ที่มีลำต้นอยู่ใต้ดินลักษณะเหมือนหัวหอมใหญ่ มีกลีบเลี้ยงซ้อนกันเป็นชั้นๆ กาบกำนใบยาวพันดินแทงขึ้นมาจากหัวใต้ดิน เนื้อในหัวมีสีขาว

ใบ เป็นใบเดี่ยว ลักษณะใบรีรูปขอบขนาน ปลายใบแหลมจุ่มเหมือนปากนก โคนใบสอบเรียว ขอบใบเป็นคลื่นมาก บิดพลิ้วไม่ตรงเรียบ พื้นใบไม่เรียบ ดูขรุขระ ใบย่นมีสีเขียวเข้มและอมเหลือง เป็นต่างๆ หรือจุดๆ คล้ายใบชะพลู ก้านใบแทงขึ้นจากหัว

ดอก ก้านดอกมีสีเขียวมั่งเหลืองลายบางๆ ทัวทั้งก้าน สูงพ้นลำต้น ๑-๓ ฟุต ออกดอกเป็นช่อแบบซี่ร่ม ช่อหนึ่งมีประมาณ ๘-๙ ดอก มีกลีบดอก ๖ กลีบ สีขาว มีเกสรเป็นดุ้นยาวสีเหลือง รูปดอกเป็นแบบรูปกรวย ดอกมีกลิ่นหอมอ่อนๆ

นิเวศวิทยา

เป็นพืชที่ขึ้นตามที่ราบทั่วๆ ไป ชอบแดดรำไร และอากาศที่มีความชื้นปานกลาง นิยมปลูกตามบ้านเรือน และสถานประกอบการเพื่อความงาม

การขยายพันธุ์และวิธีการปลูก

ขยายพันธุ์ด้วยหัวหรือการแยกหน่อจากต้นเดิม ใช้ดินร่วนเผาไฟแล้ว ทุบให้ละเอียด ผสมอิฐบดละเอียด ทุบละเอียด ตากน้ำค้างไว้ ๑ คืน คลุกเคล้ากับ ใบพืชตระกูลถั่วที่ผุพังเป็นดินปลูก จัดทำระบบระบายน้ำให้ดี โดยใช้อิฐหัก ๓-๔ ก้อน รองก้นกระถาง โดยกลบดินให้หัวอ่านหรือหน่อโผล่พ้นดิน อย่ากดดิน ปลูกให้แน่นเกินไป รดน้ำที่เสกด้วยคาถา “อิติปิ โสฯ” ๓ จบทุกครั้ง ควรปลูก ในวันจันทร์และพฤหัสบดีข้างขึ้นจะดี ปลูกใหม่ๆ ควรตั้งไว้ในที่ถูกแสงแดดรำไร รดน้ำตอนเช้ามีดและเย็นหลังพระอาทิตย์ลับแสง

คุณประโยชน์ด้านต่างๆ

สรรพคุณทางอื่น

เป็นว่านสิริมงคลยิ่งนัก บ้านเรือน และร้านค้าขายควรมีปลูกไว้ อย่างยิ่ง มีคุณทางเมตตามหานิยมสูงมาก จะมีโชคลาภ ทรงเกียรติ ทรงอำนาจในทางการเงินและนำโชคมาให้ คุ่มครองป้องกันภัยพิบัติต่างๆ ไม่ให้เข้ามาใกล้ เป็นว่านที่หายาก ควรปลูกไว้ในที่สูงจะเป็นสิริมงคลแก่ สถานที่ หรือบ้านเรือน เมื่อว่านออกดอกให้หาผ้าขาวบริสุทธิ์มาผูกครอบกระถาง แล้วรดน้ำที่เสกด้วยคาถา “อิติปิ โส ๔” หรือ “นะโมพุทธายะ” ๓ จบ ผู้เป็นเจ้าของจะสนใจปองในสิ่งที่พึงประสงค์

๕. กวักนางพญาใหญ่

ชื่อวงศ์	AMARYLLIDACEAE
ชื่อสกุล	Eucharis
ชื่อวิทยาศาสตร์	Eucharis sp.
ชื่อพื้นเมืองอื่น	ว่านนกกระยาง, ว่านนางพญาใหญ่ (กรุงเทพฯ)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก (H) ที่มีลำต้นใต้ดิน ลักษณะหัวว่านคล้ายหัวหอมใหญ่ มีสีเขียว แทงก้านใบจากหัวใต้ดินพื้นผิวดิน ลำต้นเป็นกาบก้านใบ

ใบ เป็นใบเดี่ยว ลักษณะใบรีรูปขอบขนาน ปลายใบแหลมไม่จุ่มมาก โคนใบสอบเรียว ขอบใบเรียบเป็นคลื่นเล็กน้อย ใบใหญ่ กว้าง และยาวกว่า ว่านกวัฏพุทธเจ้าหลวง พื้นใบสีเขียวเข้มเป็นมัน ใบไม่ขรุขระ ความยาวของ ก้านใบและส่วนของใบจะยาวเท่ากันพอดี เมื่อหักทบกันดูซึ่งเป็นจุดพิสูจน์ว่า ใ้ว่านนางพญาใหญ่หรือไม่ ใ้ใบจะชิดกัน

ดอก ก้านดอกแทงขึ้นจากหัว ก้านดอกมีสีเขียวจัดเป็นมัน ชูขึ้นสูงพ้นเรือนต้น ลักษณะช่อดอกแบบซี่ร่ม ช่อหนึ่งๆ มีดอกประมาณ ๘-๑๕ ดอก กลีบดอก มี ๖ กลีบ มีสีขาว รูปดอกเป็นรูปกรวย เกสรตัวผู้มี ๖ อัน ยอดเกสรมีสีเทา ส่วนยอดเกสรตัวเมียมีสีขาว แทงขึ้นมาจากกรวยดอกด้านในสีเขียวปนเหลืองอ่อน ดอกมีกลิ่นหอม

นิเวศวิทยา

เป็นพืชที่ขึ้นตามที่ราบทั่วๆ ไป ชอบแดดรำไร และอากาศที่มีความชื้นสูง นิยมปลูกตามบ้านเรือนและสถานประกอบการเพื่อความเป็นสิริมงคล

การขยายพันธุ์และวิธีการปลูก

ขยายพันธุ์ด้วยหัวใต้ดินหรือการแยกหัวจากต้นเดิม ใช้ดินร่วนที่นำมาจากกลางแจ้เผาไฟปนทราย เป็นดินปลูก ใช้วิธีมอญหัก ๓-๔ ก้อน รองก้นกระถาง ปลูกโดยกลบดินให้หัวว่านโผล่พ้นดินเล็กน้อย ไม่ต้องกดดิน ปลูกให้แน่นมาก น้ำที่รดเสกด้วยคาถา “มหาลาโภ โหตุ ภวันตุเม” ๑ จบ ทุกครั้ง หรือคาถา “อิติปิ โสฯ” หรือ “นะโมพุทธายะ” ๓ หรือ ๗ จบ ทุกครั้ง

คุณประโยชน์ด้านต่างๆ

สรรพคุณทางอื่น

เป็นว่านเมตตามหานิยมสูง เป็นสิริมงคล แก่บ้านเรือนและสถานที่ ถ้าบ้านใดมีปลูกไว้จะมีโชคลาภ มีเกียรติ มีอำนาจวาสนา คุ่มครองป้องกันภัยพิบัติต่างๆ เนื่องจากเป็นว่านตระกูลสูง ควรปลูกไว้ในที่เหมาะสม ถ้าหากทำการค้า จะช่วยให้การค้าขายคล่องตัว ช่วยเรียกลูกค้าให้เข้ามาอุดหนุนกิจการ ให้เจริญ

รุ่งเรือง ใครมาเห็นว่ารันทันนี้ต้องชอบ ต้องออกปากชมหรือ ชื่นชมอยู่ในใจ ปัจจุบันเป็นที่ต้องการของนักเล่นว่านมากชนิดหนึ่ง เมื่อว่านออกดอกให้รับขวัญด้วยการผูกผ้าแพรขาวบริสุทธิ์รอบกระถาง ผู้เป็นเจ้าของจะสำเร็จในสิ่งพึงปรารถนา เพราะอาณูภาพของว่านกวักนางพญาใหญ่ต้นนี้

๖. กวักแม่จันทน์

ชื่อวงศ์	ARACEAE
ชื่อสกุล	Spathiphyllum
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Spathiphyllum cannifolium</i> (Dryand.) Schott
ชื่อสามัญ	Fragrant Spathiphyllum.
ชื่อพื้นเมืองอื่น	เจ็ดทิวา, เดหลีใบกล้วย, หน้าวัวไทย (กรุงเทพฯ)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก (ExH) ขึ้นเป็นกอ ลักษณะหัวใต้ดินเป็นเหง้า คล้ายหัวตะไคร้ มีรากมาก มีทั้งรากสำหรับดูดอาหารหรือเก็บน้ำเอาไว้หล่อเลี้ยงลำต้น และรากที่ปราศจากเหง้าหรือหัวเลื้อยไปได้ดินเพื่อจะไปโผล่แทงหน่อออกเป็นต้นใหม่ต่อไป

ใบ เป็นใบเดี่ยว ลักษณะใบรูปขอบขนานแกมรูปไข่กลับ โคนใบมน ปลายใบแหลมมน ขอบใบเรียบเป็นคลื่นเล็กน้อย ใบกว้างใหญ่จากโคนใบถึงปลายใบ ที่ใบมีลายเส้นมองเห็นอย่างชัดเจน ใบมีสีเขียวเข้ม แตกกาบออกเป็นก้านใบขึ้นเป็นกอ ก้านเขียวและแข็ง

ดอก ดอกแทงก้านยาวสูงพ้นใบ ลักษณะช่อดอกแบบช่อเชิงลด มีกาบ ดอกคล้ายดอกบอนหน้าวัวเป็นชะบังกาบเดียว มีเกสรสีเหลืองอ่อนๆ สีเดียวกับกาบดอก หลังกาบสีเขียว สวยงามมากเมื่อแสงจันทร์ส่อง มีกลิ่นหอมคล้ายน้ำมันจันทร์

นิเวศวิทยา

เป็นพืชที่ขึ้นตามที่ราบทั่วๆ ไป ชอบแดดรำไร และอากาศที่มีความชื้นสูง นิยมปลูกตามบ้านเรือนและสถานประกอบการเพื่อความเป็นสิริมงคล

การขยายพันธุ์และวิธีการปลูก

ขยายพันธุ์ด้วยการแยกหน่อหรือต้นที่เกิดจากการแทงหน่อของรากไหล ปลูกในดินร่วนหรือดินปนทรายที่ล้างสะอาดดีแล้ว โดยเอาหน่อลงดินที่เตรียมไว้ กลบดินให้พอดีโคนหน่อ เติมน้ำที่รดด้วยคาถา “อิติปิ โสฯ” ๓ จบ ควรปลูกในวันที่เป็นสิริมงคลโดยเฉพาะอย่างยิ่งในวันจันทร์

